

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRASOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SÈ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorteori nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 130.

Mercuri, 12 (24) Iunie

1885.

Brașov, 11 (23) Iunie 1885.

Unul din contrații noștri vorbindu de relațiunile dintre Români și Unguri a ținut între altele, că sfaturile de a ne împăca cu Ungurii ce ni s'au dat la 1848 și la 1867 și ce ni se dau și acum de către „omenii practici și moderați“, cari „au dibăcia d'a trăi bine pe spinarea altora“, aceste sfaturi au sleit rezistența Românilor; . . . „omenii de inimă dintre ei aprópe au dispărut, și numărul ómenilor „practici“ și fără iluziuni a sporit în mod înfricoșat; indolența și apatia au luat locul energiei și Ungurii, vedându pe Români în această stare de molesire generală, au sărit asupra lor cum sar lupii în stână asupra oilor blânde și fricoșe...“

Nu se pôte nega, că aserțiunile de mai sus conțin mult adevăr, dér tocmai pentru că nu vom să ne numerăm în șirul acelor indiviđi „practici“, cari, după ce și au asigurat spatele ca să nu-i bată vântul, găsesc, că este de prisos de-a mai nutri iluziuni, n'am ajuns încă așa departe, încât să ne pierdem credința în puterea noastră de rezistență.

Adevăr este, că s'au aflat, la 1867 ca și după aceea, în sinul nostru mulți, cari seduși fiind de promisiunile contrariilor noștri și avându dorința de a scăpa cât mai curând dintr'o situațiune, ce puté să devină incomodă pentru dênșii, ne-au dat „sfaturi moderate“ și ne-au vorbit de împăcare în nisce momente, când aveam să ne apărăm cele mai sante drepturi, când stăruiam de a ne înălța la demnitatea de ómeni asigurându-ne viața și dezvoltarea noastră națională.

De împăcare pôte fi vorba numai între doi, cari stau mai mult séu mai puțin pe picior de egalitate. Când însă o parte ia tot și cealaltă parte nu mai are nimic ce se dea, este óre cu puțință o împăcare?

În cazul acesta ne aflăm și noi Români. Regimul unguresc ni-a luat tóte drepturile naționale, și nu ni-a dat nimic în schimb. A ne împăca cu acest regim ar însemna prin urmare a recunoște că bine a făcut că ni-a luat tot și că lucră înțelepțesc, decât nu se mai gândesc a ne mai da ceva înderét din ce ni-a luat.

Sfaturile de felul celui amintit au trebuit să producă fără îndoielă mari confuziuni între luptătorii noștri pentru limbă și naționalitate. A țice cătră cineva în momentul când se pregătesc a intra în luptă, că ar face mai bine să se împace cu inamicul fiindcă și așa cu greu va puté isbuti, însemnă, în cazul cel mai bun, o lă descuragiă.

Cu durere trebuie să mărturisim, că s'au aflat între noi Români prea mulți bărbați cu pozițiune și cu rang, cari, fiind ei înșiși slabi și fără curagiu, n'au avut sémțul nobil de a lăsa pe cei mai cu inimă să mērgă înainte, ci au căutat să-i descurageze, proclamându slăbiciunea lor de un efluc al politicei lor „moderate și practice.“

Adevăr este, că prin atitudinea servilă a multora dintre noi a slăbit rezistența noastră. Și aceea este adevăr, că această atitudine a contribuit a spori numărul ómenilor „practici“ și „fără iluziuni.“ Dér, că ómenii de inimă din-

tre noi ar fi dispărut aprópe cu desevêșire nu putem să admitem nicidecum.

Confratele nostru se pare, că judecă mai mult după efecte și nu negăm, că în politică este îndreptățit acest mod de a judeca. Suntem însă siguri, că decât va avé în vedere situațiunea politică cu totul anormală ce i-a fost creată poporului român de 17 ani încóce și neajunsurile cu cari a avut și are încă a se luptă acest popor împilat încă puțin espert în ale politice, își va modifica opiniunea și va admite, că sémnța ómenilor de inimă dintre noi nu este în stingere, ci în creștere.

Recunoscem de altă parte, că părerea noastră n'are decât o valóre academică, pe cât timp nu se va dovedi pe tărémul luptelor politice, că n'a fost greșită.

Pentru ca să putem aduce această dovadă este neapărat de lipsă ca toți Români de inimă să se grupeze în jurul stégului egalei noastre îndreptățiri și să și manifeste prin fapte curajul opiniunilor lor!

Conferința deputaților germani în Viena.

În 21 Iunie s'au întrunit deputații nemți de tóte culorile în sala cea mare a reuniunii industriale sub președința lui Herbst și au decis că vor lua mai târziu o hotărîre. Cu alte cuvinte n'au decis nimic, ci au ales numai un comitet de 25 membri, cărora li s'a încredințat greaua misiune de a compune din programele diferitelor fracțiuni un proiect de organizare a partidei pe basă unitară.

Admonițiunile diarelor centraliste făcute în ajunul conferinței, au avut cel puțin rezultatul, că în discușiunile de Duminecă s'a păstrat de către diferitele grupuri un ton moderat și aprópe conciliant, dér pentru aceea tot s'au pronunțat destul de bine nișintele acelor deputați, cari vor să introducă în sinul partidei un regim mai radical național.

Cu totul s'au prezentat trei programe. Cel dinteu, care l'a prezentat Dr. Plener în numele partidei de odinórá a „stângei reunite“, desvóltă cunoscutele puncte centraliste-dualistice precum: Germanii să aibă rol conducător în Austria, limba germană să fie declarată ca limbă a statului, să nu se schimbe organizarea statului, legile aduse în era liberală, mai ales cele cu privire la scólă să fie susținute, să fie protegiați lucrătorii și clasa mijlocie dela orașe, în fine întărirea relațiunilor de amicițiă cu Germania.

După Plener a desfășurat programa deputatului Steinwender, programa Nemților „mai pronunțată.“ Elu țice că ea este identică cu cea dinteu, dér cere a se adauge încă două puncte: combaterea influinței polone și a corupțiunei, adăugându că la punctul privitor la corupțiune nicidecum nu va puté renunța.

Alu treilea a fost Dr. Weitlof, care a desfășurat programa „clubului german.“ Naționalul Strache ceru ca să fie accentuat cu tótă energie punctul de vedere german, pentru că numai prin acesta se pôte documenta învederat pericolul în care se află germanismul în Austria. Dr. Sturm propuse ca să se adopte numirea de „club al Germanilor reuniți“, pentru ca și altor corifei ca Lienbacher, Greuter ș. a. să le fie posibil a face parte din această partidă. Dr. Kopp pune mai puțină greutate pe numire și mai mare pe o programă unitară. Dep. Knotz se miră că și astăzi încă se află așa de mulți, cari se sfiesc de a înființa un club cu nume

pronunțat german, precum sunt și cluburile cehe și polone.

Scharschmidt din grupul marilor proprietari observă, că el și soții săi de principii nu pot să ia parte la un club, care ar purta numirea de „club german;“ nu atât din cauza principiilor ce le urmăresc în adevăr acest club, ci din cauza principiilor ce i s'ar însinua din partea contrariilor.

Incheiându-se discușiunea, se primisce cu unanimitate o moțiune prin care se enunță, că cea mai de căpeteniă datorită a tuturor deputaților germani este a susține unitatea partidei. Se alege apoi un comitet de 25 inși cu scop de a face din cele trei programe un singur program. În comitet s'au ales reprezentanți din tóte fracțiunile.

Cuvântul de încheiere l'a rostit președintele Dr. Herbst, exprimându speranța că în conferința viitoare va fi posibil de a aplană tóte diterențele și de a proclama unitatea partidei.

Sunt mulți cari, cu tóte că rezultatul primei conferințe a fost mai favorabil decât s'a așteptat, dau din cap și predică o scisiune în sinul deputaților germani, ca o urmare neevitabilă. Vom vedé.

Pactul austro-ungar.

Pregătirile pentru reînnoirea pactului dintre Austria și Ungaria se fac cu o iuțelă neobicită. Să lăsăm să ne spună „Presse“ din Viena următoarele amărute ce le-a primit din Pesta în această privință:

După dispoșiunile de până acum, cea dinteu conferință comună a ministrilor austriaci și unguresci în afacerea reînnoirii pactului este prevădută pe ziua de 8 Iuliu. La conferințele ce se vor ține în Viena, dintre miniștri unguresci vor lua parte ministru-președinte Tisza, ministru de finanțe Szapary, ministru de comerț Szechenyi și ministrul de comunicațiă Kemeny. Dela decurgerea tractărilor atērnă și aceea, dacă e séu nu necesar să se aducă la conferințe și referenți speciali. În aceste tractări se vor desbata mai înteu punctele principiare și se va obține o înțelegere asupra acestora și anume nu numai cu privire la convențiunea vamală și comercială, ci cu privire la tóte cestiunile, ce sânt de regulat la reînnoirea pactului. Tractările asupra singuraticelor legi ale pactului au să se începă apoi la tómnă și proiectele pentru acesta se vor lucra în cursul verii de conferința vamală și comercială ce se va convoca, eventual de referenți speciali din amândou părțile. În cercurile guvernului unguresc și în înțelegerile cu acestea și în cercurile guvernului vienez există intențiunea serioasă și chiar perspectiva întemeiată de a presenta în viitorea sesiune a amânduror parlamentelor întregul complex al nouelor legi ale pactului și încă în această sesiune a le rezolva parlamentele, așa că, realizându-se această intențiune, noul pact ar fi perfect încă înainte de sosirea termenului de denunțarea tractului vamal și comercial, adică înainte de 31 Decemvre 1886, și în cas când amândou părțile s'ar înțelege asupra acestora, ar puté intra în vigore încă înainte de expirarea hotăririlor pactului actual, adică înainte de 31 Decemvre 1887. Este probabil, că convențiunea vamală și comercială în esență abia se va modifica, legea cuotelor va rămân neschimbată și că, abstrăgându de cestiunea dării pe zahăr în care Ungaria nu va pretinde dóră cuvântul decizător, numai cu privire la cestiunea băncii precum și la socotirea escendentelor vamale, respective a restituțiilor, se vor puté cere din partea guvernului unguresc concesii. Noue înțelegeri vor trebui să se ia pôte relativ la protegierea marcelor și modelelor, precum și la privilegiu, în fine relativ la statistica mărfurilor, de asemenea se pare necesară o revizuire amăruntă a tarifului vamal; din contră se pôte considera aprópe sigur, că cu privire la căile ferate comune nu se va face nici o

schimbare în relațiunile actuale. Cumcă tractările asupra pactului va da ansă și la stabilirea directivei pentru viitoarele tractări în cestiunea convențiunii cu România, Germania și Italia, nu mai trebuie să amintim.

Noul minister englesu.

„Pall Mall Gazette“ vorbindu despre noul minister englesu, dice „că Rusia îl privește cu atâta neîncredere, încâtă lesne s'ar pute ivi o cauză, care se rupă tôte tractările, ba pôte chiar să suspendeze relațiunile amicale“. Ministerul englesu stă în contactu cu Rusia prin departamentul esternelor și alu Indiei și împrejurarea că acestea le iau asupra-le tocmai Salisbury și Churchill face pe numita fôia englesă să se exprime temerea sa în termenii de mai susu. Se scie, că acesti doi ministri sunt cunoscuți în Petersburgu ca mari dușmani ai Rusiei și cineși aduce aminte încă de înfocatele discursuri anti-rusesci, ținute de ei când relațiunile erau tôte încordate din cauza cestiunei afgane, atunci lesne își va pute da sémă de motivul neîncrederei Rusiei în noul minister englesu. Salisbury mersese în vorbirile sale până a numi pe politiciii ruși „șarlatani“ și „bancruți“, ér Churchill îi apostrofă cu cuvintele „falși, mincinoși și înșelători“. „Pall Mall Gazette“ dă sfatul, ca celu puțin într'atâta să fie cruțată simțibilitatea Rusiei, că nu se va numi Churchill ministru pentru India. Se pare însă, că acestu sfat nu se va băga în sémă, deoarece guvernul rusescu e dispus a continua tractările, în cestiunea afgană, cu Salisbury precum le-a continuat și cu Gladstone, și pôte că îmbunătățindu-se relațiunile Angliei cu statele europene prin noul minister, Rusia încă se va grăbi a rezolva odată cestiunea afgană.

SCRILE ȚILEI.

„Nemzet“, fôia oficiôsă, spune că »cei 4000 fl. ce se dau ca subvențiune nu se punu la dispozițiunea consistoriului, ci se dau mitropolitului Mironu Romanu pentru »ridicarea vașei și influinței« sale; prin urmare Consistorul nu e chemat nicidecum a ingera la împărțirea banilor.« Ce să-i faci dacă consistorul nu e »bun patriot«, ci numai Ex. Sa!

Ministrul de comunicațiune a concesu firmei Lindheim & Comp., ca să facă lucrările pregătitoare pentru construirea unei căi ferate locale ce va porni din stația Brașov spre orașul Brașov, apoi pe de-o parte peste Nou, Râșnov, Tohanul vechiu la Zărnești, cu o linie laterală dela Nou la Vulcan și pe de altă parte dela Brașov până la Satulungu.

Aușim, că comitetul protopresbiteral alu protopopiatului I alu Brașovului a delegat ca comisarul la esamenele din anul acesta pentru școlile populare din Brașov pe d-nii Ionu Dorca și Anastasie Barseanu, învățatori în Săcele, érá pentru comunele afară de Brașov pe d-nii I. Popea, G. Belissimus, I. Dobrénu și I. Panțu, membri ai corpului didactic dela școlile centrale din Brașov. Oficiul protopopescu a fost însărcinat cu invitarea acestor domni.

La 19 Iunio n. Maiestatea Sa monarhul a inspectat de dimineță regimentul românesc de infanterie marele duce Friedrich Wilhelm de Meklenburg-Strelitz Nr. 31 și-lu laudă, cum n'a laudat nicu unu regimentu. M. Sa a dîșit: »Regimentul s'a distinsu remarcabil și este în tótă privința escelentu.«

Ni se scie din Rodna cu data 20 Iunio n.: »Defraudățiunile, cari sunt la ordinea țilei în întreaga Ungariă, nu au putut să lase neatinsu nicu acestu ținut, laudă bunei administrațiunii și inspecțiunii a organelor guvernului. Astăđi directorul postei de stat din Bisrița, avisat dela direcțiunea principală din Sibiu, a scontrat casa postală din opidul Rodna vechiă, cu care ocaziune a aflatu o defraudățiune de aprôpe 2000 fl. Defraudantul este actualul magistru postală Palfy Gyula, maghiaru venit în acéstă comună la întreprinerea prefectului Banfy Dezsô și altor omeni cu influință, cam de 1½ anu, și écă astăđi se vedesce activitatea unui mamelucu alu pașei Banfy în decursu de unu timpu așa scurtu. Fiă-le spre onóre. Dêcă defraudantul era român, de siguru era deținut, precând fiindcă e maghiaru autoritățile competente nu l'au deținut.«

Gendarmeria a descoperit și arestat în Săn-Mihailu românescu, comit. Timișorei, o bandă de falsificatori de note de stat și monede. Aceștia sunt Constantin Brada și tată-séu Atanasu Brada. Deja circulăză numeroșe note false de 5 fl. dela aceștia.

Peste ținutul Seps-Săn-Georgiului a căzut la 18 Iunio n. grindină până în mărimea oului de găină; arborii au fost desfrunziți, ramurile rupte și sémăturile nimicite. Paguba e nespuse de mare. Pe orizontu spre vestu s'a văditu o roșetă intensivă, după ce grindina a încetat a cădea.

În Căpușul mare au ars la 18 Iunio n. mai multe șuri. De asemenea în Hamleș lângă Miercurea au ars în noștea de 16 spre 17 Iunio șurile și grajdurile la 16 economi. Dinre aceștia 8 erau asigurați.

În cinc-biserici, zidindu-se o casă, s'a dat de resturile unei vechi băi turcesci. La vr'o sută de pași de acolo se afla o moschee, ale cărei ruine se vedu și ađi.

În pădurile dela Janova ale contelui Stefan Karolyi au ars 40 de jugere. Paguba este mare.

Ministrul instrucțiunii publice din România printr'o circulară către institutorii și institutorele școlor primare le atrage atențiunea asupra modului cum trebuie să apere pe copii în contra miopiei, și acestu mijlocu e ca să povățuescă pe copii să-și ție cărțile și hârtia, când citesc, la o distanță normală dela ochi celu puțin de 25 centimetri.

»Societatea Intim-Club« din Bucuresci a decisu, ca în fiecare an să deschidă câte o esposișă de pictură și sculptură. La 18 curentu se vor schimba tablourile și obiectele espuse, înlocuindu se cu altele.

Greva măcelarilor din Bucuresci a încetat în urma recunoscerei din partea stăpânirii, că noua taxă de 2 la sută, ce era să li-se impue, era ilegală.

Citim următoarele în »Gazeta Buzăului«: »Regimentul alu 12-lea de călărași, compus din 2 escadrone din Buzeu și 2 din Râmnicu-Sărăt, a făcutu în ziua de 29 Maiu unu marșu-manevră din cele mai interesante. Ambele divisióne, concentrându-se fie-care la reședința districtului lor, s'au pus în marșu la o oră fixă, mergendu unul contra altuia, conform ordinului ce li-s'a remis la plecare. Întelnirea a fost la jumătate calea, unde s'a executat un atacu splendidu pe izlasul dela lângă gara Zoița, pusă în stare de apărare. După acéstă comandantul regimentului d. l.-colonel Manu, intrunind tôte escadronele, trecu în revistă trupa, făcu critica executărei temei emise, și primi defilarea în trapu. După o jumătate de oră de repaus, divisiónele s'au întorsu la reședința lor, desconcentrându-se ómenii imediatu. Statul-major alu regimentului și o mare parte din oficeri au urmatu drumul până la Râmnicu-Sărăt, însoțiți fiind de d. Dimitriadi, deputat și amatoru pasionat de cai, unde li s'a făcutu o recepțiune din cele mai frumoșe de către d. prefectu, comandantul garnisónei și cetățenii. O masă mare s'a dat în onórea corpului ofiteresc, la d. prodrietaru Kircu, ér séra se dete o serată dănuitoare în castelul d-lui Bagdat, așeșat în mijlocul unui parcu măreț. Este de notat că acestu marșu-manevră s'a executat în trapu și astfel distanța de 35 kilometri, care desparte ambele orașe s'a parcursu numai în 5 ore, în care s'a cuprinsu și defilarea și repausul.«

Se vestesce din Teheran, că principele Naib-es-Sultaneh, unlu din fii șahului, a fundat unu colegiu pentru desăvășirea în arta militară a ofiterilor din armata persană. Direcțiunea acestui colegiu a fost încredințată generalului Mirza-Kerim-Khan, care a fost odată atașat la legația Persiei din Paris. Corpul de profesori se compune din oficeri europeni; printre ei figurăză trei Francezi, trei Englezi, șapte Germani și unu Italianu.

Stațiunile balneare dela St.-Georgiu și Valea-vinului.

Există multe morburu séu consecințe de o bóla deja avută, cari se opun cu stăruință or și căru tratamentul medicalu timpu îndelungat. Indată ce medicul află de bine a schimba acestu tratamentu cu altul balnearu, atunci cu mare suprinde se observă favorabilele efecte de cură. Înainte de a se trimite vreun morbos la vre-o stațiune balneară, avendu ea efectu asupra diferitelor bóle, medicul își pune întrebarea: care baiă ar pute avé efectul dorit contra acestui séu celuilalt morbu? Aci medicul trebuie să cunoscă, nu dîc tôte stațiunile balneare europene, dar totuși cele mai princi-

pale, căci numai pe basa acéstă se potu obține cele mai favorabile rezultate în consultațiunile medicale. Stațiunile balneare își schimbă în totu anul și cu ocaziunea fiecărui sezon aspectul și colórea lor, prin urmare se pretinde unu studiu continuu pentru cunoscerea inovațiunilor și schimbării chemice a respectivelor isvóre.

Țera noastră e una din cele mai abundante în isvóre de ape minerale. Unele din aceste isvoare au chiar o reputația mare precum: Borsecul, Văcelele etc.; altele din contră, deși după compozițiunea lor chimică sunt de o eficacitate superióră, totuși sunt cunoscute numai locuitorilor învecinați. Studii serioșe balneologice în țera noastră începă a se face abia în timpul din urmă, și acéstă din diverse puncte de vedere, și ca stimul la acéstă amu putu privi și ordinațiunea guvernială din timpul mai recentu, prin care se hotărî ca tôte isvórele din țera să se studieze din punctu de vedere medicalu etc. și astfel să se facă raportu la locurile competente.

Partea cea mai avută în isvóre minerale a țerii noastre e partea nord-estică și estică a Transilvaniei. Aci descopere ochiul călătorului isvóre minerale de o astfel de natură, încât ele după unu studiu seriosu făcutu asupra-le, s'ar pute compara cu cele mai renumite isvóre minerale europene.

Băile, de care voiescu să mă ocupu, sunt cunoscute sub numirea de »scaldele dela St.-Georgiu și Valea-vinului.« Cu tôte că aceste bai ar merita o descriere specială, totuși deocamdată mă vedu silitu a lăsa o astfel de descriere ce ar exhauria totul și facu de prezentu numai o comunicare prealabilă scurtă. Causa la acéstă e absența mea de mai multu timpu din acele locuri idilice și plăcute. Impulsul la acéstă scurtă dare de sémă îl formăză împrejurarea, prin care însărcinatul din partea onorabilei societăți »Hebe« am avut onórea a arangea analiza chimică a acelor ape. Cu acéstă ocaziune societatea mi-a pus la dispozițiune franco în modu munificentu atâtea flacóne cu apă minerală de St.-Georgiu și Valea-vinului, de câte am avut trebuință. Analiza chimică s'a făcutu prin și sub inspecțiunea celebrului profesor de chemie medicală la facultatea de medicină din Viena, d. Dr. E. Ludwig. Originalul portă datulu de 6 Maiu 1885. Resultatul analizei chimice făcute de d. prof. Ludwig e următorul:

Isvorul Nr. 1.

10,000 părți de apă conțin:

Caliu clorat=C Cl	3,3528
Natriu clorat=Na Cl	24,8780
Bicarbonat de natriu=Na H C O ₃	34,5699
» » calce	18,2187
» » Magnesiă	5,2186
» » oxidul de fer	0,1535
Acid silicic Si (O H) ₄	0,5356
Litiu » în cantități exprese.	
Brom » dto dto.	

Isvorul dela St. Georgiu Nr. 3.

10,000 părți de apă minerală conțin:

Caliu clorat	2,8361
Natriu clorat	26,2469
Bicarbonat de natriu	32,3925
» » Calce	18,4889
» » Magnesiă	5,3053
» » oxidul de fer	0,1423
Acid silicic	0,5115
Litiu »	urme.
Brom »	există.

Isvorul dela valea-vinului.

10,000 părți de apă conțin:

Caliu sulfuric	0,448
Natriu sulfuric	1,005
Natriu clorat	3,3541
Bicarbonat de Natriu	3,6068
» » calce	7,9708
» » Magnesiă	3,6358
» » oxid de fer	0,2309
Acid silicic	0,4557
Litiu »	urme.
Brom »	nu există.

Apa întrebuintată la analiza chimică de mai sus s'a umplut în flacóne din cele trei isvóre deja amintite sub asistență oficiôsă și s'a provădatu cu sigilul oficiosu alu preturii Rodna cu actul sub Nr. 1512 ex 7 Martiu 1885.

Viena, în 6 Maiu 1885.

(L. S.) Prof. Dr. E. Ludwig.

Acéstă analiză nouă diferă în multe privințe de cea veche făcută la anul 1857 prin dl farmacist Folberth, în urma însărcinării locotenentei transilvane de atunci. În urma acestei analize chimice stațiunile balneare dela St. Georgiu sunt a se clasifica în cadrulu băilor alcaline-muriatice, baia din Valea-Vinului e a se numera între băile alcalino-sulfatice.

Astfelu avem înaintea ochiloru unu tesauru ne-pretuitoru alu naturii, care in astu compositia chimicu pote rivalisa cu baile dela Vichy, Gleichenberg Karlsbad, Selters, Faschingen, Giesshübl, Bilin etc. etc.

Baile dela Sangeorgiu și Valea-vinului nu au fostu cunoscute până acum in lumea mare, ele au fostu mai multu locul convenirii clasei mai bogate in timpul verii. Puținele casuri ce s'au tractatu aci arata importanța acestoru bai in diverse stări patologice. Evoluția loru in timpul mai recentu urma ca de sine. Celu mai mare merit in acestu privință ilu putemu atribui societății »Hebe«, carea prin bărbații ei devotați causei dela luarea băiloru in arandă, dela a. 1879, se nisuesce a ajusta aceste scalde cu totu confortulu gustulu modernu.

Sangeorgiulu e o comună mare in partea nord-ostica a Transilvaniei in județulu Bistrița-Năsăudu, situatu pe valea Someșulu. Aci in depărtare de 5—10 minute spre nordu sunt aședate stațiunile balneare, sub o lățime geografica de 47°5', și o lungime de 42°1/2', pe o înălțime de 450 metri asupra nivelulu. Depărtarea dela Bistrița e de 4 ore, și 3 ore dela Năsăudu. Șoselele suntu întreținute relativu bine. Stațiune telegrafica există in Bistrița și in Năsăudu; stațiune postală in opidulu Sangeorgiu. Din susu de Sangeorgiu se află in depărtare de 1 1/4 oră vechiulu opidu Rodna, renumitu din răsböiele cu Tătarii. Dela Rodna pe valea așa numitu »isvoru« ajungu la Valea-vinului cu sorgintea ei alcalino-sulfuroasă. In imediată apropiere de aci suntu minele eraliale.

Baia dela Sangeorgiu consistă din 5 isvöre, cari diferu multu-puținu in compositia loru chimicu unele de altele, precum amu vedutu mai susu la nr. 1 și nr. 3.

In scrierile de balneologia, atatu moderne catu și mai vechi, aflamu forte puține date privitoare la aceste bai. Prof. Sigmund face descrierea acestoru bai, dand chiar indicațiunile pentru folosirea loru. Folberth in broșura sa încă descrie aceste bai din punctu de vedere chimicu.

Scimū și e in genere cunoscutu, că pentru cunoscerea radicală a unei stațiuni balneare suntu indispensabile cunoscințele geologice relative.

Imprejurimea băiloru din cestiune o formeză șirulu de munți, ce despartu Transilvania de Marmatia. Sangeorgiulu e încunjuratu de toate părțile de deluru, prin cari stațiunea balneară e scutită de vânturile dinspre Nordu, lăsandū oșeși-cum cursu liberu spre sudu-vestu. Clima e in genere moderată, dulce, sub-alină; aerulu sănătosu și de o compositia chimicu favorabilă celoru ce suferu de maladii ale organelorū respirătoare; temperatura moderată și mai cu sémă in decursulu sesonulu. Cantitatea anuală a ploii 94 cm. Apele, la isvoru măsurate, arata media in temperatură de 12° R. Debitulu cotidianu alu apei minerale e de 400 hectolitru. Pe anu se esporteză 120,000 flacone. Apa se useză mai multu internu și anume sistematicu după prescrierea medicală. Pentru bai suntu intocmite 22 cabinete și noime pentru bai calde și dușuri; afară de acesta există unu basenu pentru scalde reci cu 4 încăperi. Sesonulu incepe de regulă in Iuniu și se finesce cu 15 Septemvre. Pentru fiecare sesonu onor. direcția angajează câte unu medicu, care implinesce agendele medico-balneologice. Spiterii există in Năsăudu, apoi in Bistrița și Rodna. Se ținelege de sine, că acestu stare nu coresponde cu cerințele medicale, și bine ar fi, dacă onorabila direcțiune s'ar nisul cu in decursulu sesonulu să instaleză o spiterie in imediată apropiere de scalde, deore-ce între astfelu de imprejurări aprovizionarea bolnaviloru cu medicamente dela spiteria cea mai de aproape — care relativu e destulu de departe — se face cu mare greutate și astfelu in casulu celu mai favorabilu, bolnavulu trebuie să aștepte chiaru o zi întreagă după medicamentele prescrite, — abstragu dela casurile unde morbosulu se vede silitu a aștepta și mai multu, când e împedecată comunicațiunea din cauza ploii etc. etc. Așa dar e de o necesitate imperioasă, ca farmacia să fie cu ocaziunea sesonulu in stațiunea balneară, seu celu mai rău in opidulu Sangeorgiu.

Incuartirarea oșpețiloru la scaldele din Sangeorgiu coresponde cerințelorū moderne, există: hotelu, cafenea, salonu de lectură, de jocu etc. Din cöla de interogațiune, acudată flaconelorū prezentate esposiției din Pesta, vazu, că prețurile suntu forte moderate și accesibile pentru toți vizitatorii, astfelu încatu trairulu in decursulu sesonulu e forte etninu in comparațiune cu alte bai.

Pentru excursiune suntu regiunile din vecinătate de o frumșeță rară și cari la fiecare pasu arata evenimente istorice ale trecutulu.

(Va urma.)

Societatea „Petru Maiorū“.

Șilele aceste amu primitu raportulu generalu alu societății de lectură „Petru Maiorū“ a junimei române din Budapeșta pe anul scolasticu 1884/5.

Din darea de sémă ce se face in acestu raportu vedemu, că societatea „Petru Maiorū“ există deja de două-șeci și cinci de ani. Ea susține unu cabinetu de lectură și o bibliotecă; in decursulu anulu espiratu a datu cuartiru gratisu la trei studinți dela universitate lipsiți de mijloce. Biblioteca societății s'a înavuțitu prin diverse donațiuni și colectiuni de diare. Averele societății consistă într'unu fondu disponibilu de 168 fl. 98 cr. și dintr'unu fondu permanentu de 3549 fl. 31 cr. D. br. Ursu de Marginea a contribuitu la fondulu societății 20 fl. v. a. și institutulu Albina 30 fl. — Biblioteca numără 976 opuri in 1075 tomuri.

Cātu pentru activitatea literară, citirea și critica de opere literare, raportulu esprimă speranța, că ea in viitoru va fi mai intensivă.

In fine se adresază rugarea cătră toți binefăcătorii și binevoitorii acestei societăți, ca să-i ofere și pe viitoru sprijinulu lorū, ér in specialu se atrage atențiunea publiculu românū asupra „Istoriei pentru inceputulu Româniloru in Dacia“ de Petru Maiorū, din care societatea mai are încă de vëndare preste o miă de esemplare.

Urămū societății „Petru Maiorū“ succesu și prosperare, ér membrilorū ei tineri o activitate frumösă, viuă, zîmbitöre....

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu »Gaz. Trans.«)

Ems, 23 Iuniu. — Impăratulu Wilhelm a sositu in cea mai bună stare, a fostu salutatü de o mulțime de ömeni nespusu de mare.

Paris, 23 Iuniu. — Fraycinet a prezentatu camerei tractatulu de comerțu franco-chinezü.

Turcoing, 23 Iuniu. — La spalătorulu de lână Prosper a explodatü căldarea, 14 lucrătoru între cari și proprietarulū suntü morți, 18 greu răniți.

Londra, 23 Iuniu. — In urma conferinții de eri ținută de conducătorii liberali și conservatoru, greutățile s'au înlăturatu. Salisbury primesce guvernulu.

DIVERSE.

Ora Parisulu și ora Pekingulu. — Șeptemăna trecută, d. de Freycinet a anunțatu in camera francesă la 3 ore 30 minute, și in Senatu la 3 ore 45 minute că tratatulu de pace a fostu semnatu de China la Tientsin, chiar in aceea zi la örele 4 după amezü. Cum s'a pututu fare ca unu evenimentu întâmplatu la 4 ore după amezü in partea septentrională a Chinei, la o distanță de aproape 20 mii kilometrii departe de Paris, se potă fi cunoscutu in aceeași zi, la örele 3 și jumătate, adică o jumătate de oră după ce s'a întâmplatu? Astfelu pusă cestiunea, lucrulu este cu neputință; ecă însu cum se pote esplica: Astronomii francezi dicu, că suntü örele 12 din zi când sórele se află tocmai d'asupra Parisulu. Prin urmare, țerile cari suntü la stanga Parisulu, adică la Orientu, au eșitu din umbră mai nainte decâtu Parisulu și au trecutü mai nainte supt sóre, astfelu că decă la Paris suntü örele 12, la Roma suntü örele 12 și 47 minute, la Viena este ora 1, la Suez auntu örele 2, la Teheran örele 3, la Bukhara örele 4, la Delhi örele 5, la Peking örele 7 și 37 minute etc. De aci urmază că decă la Peking sunt örele 7 și 37 minute dimineta, la Paris orolögele sună mieșulu noptii, și când suntü örele 9 și 37 minute la Paris, orolögele din Peking sună 4 ore. Decü, scirea despre semnarea tratatulu de pace cu China a fostu telegrafatu d-lui Freycinet între örele 9 și 10 dimineta, după ora Parrisulu; și pentru că acestu scire a sositu la ministeriulu afacerilorū străine după câteva ore, d. de Freycinet a avutü timpulü pentru a o face cunoscută camerelorū la örele 4 după amezü.

***

Cutremurele de pământu in Indii. — Scirile sosite din Indii constatä, că cutremurile de pământu continuä in provincia Cașmirü; 440 persoane au peritu in orașele Baramulla și Soporü, cari au fostu cu desăvörșire distruse, și in satele vecine au făcutu mulțime de victime.

***

O povățä. — Cetimü in „România“: Cartofulu rasu crudü se întrebuințeză ca cataplasma refrigerantă

pe arsäturi și pe ränile inflamate. Fierți și reduși in pulbere suntü emolienți și calmați. In baile de picioare, catofulu rasu crudü lucrözä intocmai ca și su-carbonatulu de potasä. Calmezä durerile de capu mai repede ca muștarulu și färä a irita pielea.

***

Erupțiunea unni Vulcanu. — Sciri din Sourabaya in Java dau amărunte despre o erupțiune vulcanica întâmplată de curändu acolo, care a causatu mare nenorocire. Smerö, vulcanulu principalu din Java ostică, deduse semne de o activitate neobicnuită și pela inceputulu lui Maiu a vörsatu din crateru torentu de lavă, insoțită de o desă plöia de cenușe, nimicindü totü dimprejurü in depărtare de miluri întregi. Vägăunü adencü de 200 până la 300 de urme au fostu umplute totalu de lavă și suprafața muntelui, care până aci era brăsdată și avea multe adencături, acum este aproape plană. Plantațiunea de cafea dela Calieda Bening au fostu distruse. Se crede, că afară de administratorulu plantațiunei și de cei doi ajutori ai săi, și-au perduțü viețä vrö 500 de indigeni cu acestä ocaziune.

***

Omorü și jefuire. — »Democratulu« spune următoarele: »Luni 3 Iuniu sera a plecatu din Ploesci la Tergoviște neguțatorulu pescaru de acolo Răducanu Floriu, cu unu caru cu pesce ce luase. Dincolo de cantonulu căii ferate, 'i-a eșitu inainte trei indiviți cu ciomege, 'i-au lovitü cumplitu atatu de deusulu catu și pe căräșu, au luatü dela celü dinteu lei 60 ce avea asupra sa, ér dela celü d'alü doilea doi fr. La strigătele și vaetele lorü in timpulü luptei, veni unu omü călare. Tälharii fugirä lăsandü victimele ca și morțe. Cälătorulu i-a urcatü in carulu cu pesce, și trăgătorii au mersü in voia lorü, așa ca abia ajunserä până la șaia in catunulu Țigănia. Aci nenorocitulü comerciantu a fostu pusü intr'o căruță espresă și dusü la Tergovisce, unde ajungandü a încetatü din viețä, lăsandü o familiä cu cinci fete.

***

Generositatea unni cälătorü. — Unu cälătorü se află in momentulü d'a pleca dela otelulu in care locuiesce, și cere a i se da socotela.

Chelnerulu se grăbesce să 'i-o aducä.

— Ai pusü și serviciulu? întrebä cälătorulu.

— Nu, d-le, acesta este lăsatu la generositatea d-vösträ.

— Dér decä nu suntü generosü?

— Atuncü, veți plăti câte doi franci pe zi, adică pentru trei zile șese franci.

— Ei bine! 'Mi place mai bine să fiu generosü ecä 50 de banü.

***

Necrologü. — Aureliu Popescu, cand. de notarü și voluntaru activu, fiulu parochulu din Nadas, după unu morbu greu de trei șeptemăni, in 17 Iuniu n. in etate de 23 ani și-a datü sufletulu in münile Domnulu, lăsandü in durere pe părinți, rude și amici. Imormentarea s'a făcutü in 20 Iuniu n. in Nadas.

Fie'i țerina ușörä!

Birou orășenescü pentru bilete de drumü de ferü.

— Conformü hotărörei Direcțiunei căilorü ferate reg. ung., înființezä această in orașulu nostru unu birou orășenescü petru vëndarea biletelorü de drumü de ferü, asemenea aceluia din Budapeșta, unde se va primi și bagagi de cälătorii. Cnnducerea acestui birou s'a încredințatu firmei H. Aronsohn & Comp., cunoscută de capabilă prin conducerea de până acum a spedițiunilorü și agenturei vamale a căilorü ferate reg. ung. Cu privire la depărtarea cea mare a gärei dela orașulu nostru oferä acestä orgarisare multe avantaje considerabile, astfelu de esemplu cälătorii potü să-și cumperu cu comoditate in ori ce vreme a öilei biletü de drumü in biroulü orășenescü, färä de a mai fi supusu la așteptarea și imbulzela dinaintea cassei dela gară, totü asemenea se pote preda aci și bagagiulu de cälătorii, despre primirea căruia se dau cälătorilorü recipise de primire oficiale. — Salutämü cu bucuriä această dispozițiune favorabilă inereselorü publiculu cälătorü. Vomü mai reveni.

Atlasü negru și albü de mätase (de totü din mätase) 75 cr.: metrulu până la 9 fl. 90 cr. (in câte 18 dif. calitäti) trämite pentru câte o roche, seu cu bucata färä taxa vamalä la casele muște iilorü depositulu fabricei de mätase a lui G. Henneberg (liferantu alu curții regale) in Zürich. Mostre se trämitu imediatü Scrisorile pentru Elveția costä 10 cr.

Editorü: Iacobü Mureșianu.

Redactorü responsabilü: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena

din 22 Iunie st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item (e.g., Rentă de aur, Rentă de hârtie) and Price.

Table with 2 columns: Item (e.g., Bonuri croato-slavone, Despăgubire) and Price.

Bursa de București.

Cota oficială dela 7 Iunie st. v. 1885.

Table with 3 columns: Item (e.g., Renta română, Renta rom. amort.), Buy (Cump.), and Sell (vënd.) prices.

Cursul pieței Brașov

din 22 Iunie st. v. 1885.

Table with 3 columns: Item (e.g., Bancnote românești, Argint românesc), Buy (Cump.), and Sell (Vënd.) prices.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

Diplomă de argintiu dela espozițiunea economică din 1884 a comitatului Torontalți.

ISVORULŪ

dela MOHA

Conține cea mai însemnată cantitate de acid carbonic dintre toate Apele minerale ale Ungariei

face escelente servicii la bôle catarrhalice ale organelor de mistuire și ale udului.

Cu vinu beută se bucură acesta de o popularitate mare.

Depositul principal L. ÉDESKUTY Liferant alu Curtii singurū numai la: Asemenea se află la toate farmaciile, băcăni, hoteluri și restaurațiuni.

S'au espediatū în anulū 1884 1,500000 butelii

Casse de ferū sistemū Wertheim

ce resistă pe deplinū în contra focului și nici nu se potū sparge, din renumita fabrică de casse L. FLEISCHER

Iustinianū M. Grama, depositarulū fabricei în Brașovū.

*****

Anunțămū acelorū onorați cetitori, cari vorū binevoii a se abonā la fōia nōstrā de aici încolo, cā avemū încă în rezervā numerū dela începutulū anului 1885 prin urmare potū sē aibā colecțiunea completā.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS.“

*****

Mersulū trenurilorū

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a călei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predealū-Budapesta, Budapesta-Predealū, Teiușū-Aradū-Budapesta, and Budapesta-Aradū-Teiușū. Each section contains a grid of train routes, times, and station names.

Nota: Orele de nopțe suntū cele dintre liniile grōse.